

Izhaja 10. in
25. dan vsa-
cega meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
50 kr.

List za šolo in dom.

II. leto.

V Celji, 25. maja 1881.

10. list.

O pravilnem izgovorjanji v narodni šoli.

Franjo Gabršek.

(Dalje.)

Res, da pravijo nekateri, piši za oči (etimologično, znanstveno), govori za ušesa (fonetično, naravno). Koliko je v tem resnice, videli bomo pozneje. A pomislimo, da je vse, kar je cela vesoljnost, podrejeno logičnim pravilom; kjer ni logike, ondi ni resnice. In če smo logični, moramo biti tudi dosledni. Glavna težnja današnjega slovstvenega sveta meri torej na to, da se utemelji določeno in pravilno izgovarjanje, ortoepija slovenska, ker le ta more biti temelj pravopisu. Ni čuda torej, da se po vsej pravici tudi od učiteljstva tirja, kolikor toliko pripomoči k tej ustanovitvi pravilnega govora. Pa kakó daleč smo še v tem!

Naš jezik je skoro izmed vseh jezikov najprosteje in najjednostalnejše osnovan, kar zelo pospešuje narodno izobraženost. Njegovo izgovarjanje je tako rekoč že v pisavi sami utemeljeno. Nima niti dvoglasnikov ali nemih glasnikov, niti nemih in le obliki služočih končnic. Kar se zapiše, to se v obče tudi izgovarja. V tem obziru bi se o slovenski ortoepiji še govoriti ne smelo. A pomisliti je treba na samoglasnike, kateri imajo po več glasov, a se le z jedno črko zaznamjevajo, in na katerih je slovenščina zelo bogata. Ravno ti delajo veliko razliko v posameznih podnarečjih. Temu se pridruži še mnogo slovniških oblik, katere često izreko po črkah onemogočijo. Le primerimo stikanje po več trdih ali mehkih, kakor tudi pisanje trdih poleg mehkih glasnikov in narobe, da molčim o opisovalnem deležniku tvorno-preteklega časa na l, kateri se je menda že po vseh šolah in tudi v javnih govorih udomačil. Iz tega uvidimo, da poleg vse jednostalnosti in praktičnosti slovenščine vendar še prav za prav ne vemo, kako daleč se loči pisana beseda od govorjene, in sme li biti kakov razloček med njima. V tej zadevi čakamo še vedno rešitelja. Nu, reči se mora, da toliko je že skoraj dognano, da bistvenega razločka med pisano in govorjeno besedo v književnem jeziku ne sme biti, razven samoglasnikov, za katere rabimo navadno le po jedno znamenje, in razven nekaj zvez soglasnikovih, katerih pretrda izreka se ustavlja govorilni ustni spravi. Da pa vkljub vsemu temu vendar le še nimamo trdne, določene izgovarjave, kriva je, kakor rečeno, tudi narodna šola.

Iz tega uvidimo, da je jednako in pravilno izrekovanje slovenščine tem večje pozornosti vredno, čem bolj izpoznavamo, da je ono važen faktor narodnega izobraženja. Iz tega pa tudi sledi, da je poleg vse lehkote v izgovarjanji slovenščine jedino le malomarnost v pravilni rabi slovnških oblik in zane-marjanje književnega jezika v občevanji krivo, da se slovenski jezik celó po šolah tako raznolično glasi. Gerki in Rimljani so delali drugače. Gerkom je bil Platonov jezik nad vse vzvišen, in malo se je čislal, kdor ga ni pravilno izgovarjal. Ali ne opazujemo tega tudi pri vseh denašnjih narodih, tako pri Slovanih, kot pri tujcih? Ozrmo se le na književni jezik nemški.

Nočem na dolgo razpravljati, kaj upljiva na to razliko in kako je nastala, polati hočem le nekaj črtic, kako se ji je v narodni šoli ogniti, ter kako naj učitelj že s početka njen upljiv na občeslovenski književni jezik omeji ter tako rekoč nemogoč stori.

Pred vsem ima biti učitelju prva in sveta dolžnost, da sam blagoglasno in pravilno slovenščino govori. Napeljevati pa mora tudi svoje učence z vsemi mogočimi sredstvi na to.

Kar se prvega tiče, se večina slovenskega učiteljstva v resnici trudi, vsaj v šoli kolikor moči slovnško pravilno govoriti. Res, da se jih nahaja še dokaj, kateri se ne morejo privaditi, da bi vsako besedo čisto izrekli, pa kako neki, ker jim rabi v vsakdanjem občevanji navaden ljudski govor. Ako torej ne govore s premislekom, kaj lahko jim uide kaka neblagoglasna oblika. V šoli pa se ne bi smela ta nedoslednost pojavljati, ker nedoslednost v govorjenji se često bridko maščuje. Ako hočemo torej, da bode naše govorjenje v šoli po vsem pravilno, govoriti nam je tudi zvnaj šole po slovnici, ker le tako utrdimo jezikov čut, kateri tudi posrednje ne pripusti, da bi napačno govorili. No, pa k pravilni slovnški izgovarjavi treba le resne in trdne volje, vednega premisleka in trdnega namena, največ pa nekolike slovnške znanosti, in govor nam bode tekel prav po knjigi. Zato nečem o tem dalje govoriti, zlasti, ker je „Popotnik“ o tem že nekaj jednacega prinesel.

Težje je govoriti tudi ušesom prijetno, lepodoneče in blagoglasno. In ravno to je, v čemur se Slovenci in torej tudi učitelji tako zeló razločujejo. Glavna razlika kaže se v izgovarjanji samoglasnikov, potem v obrazilih in v nekaterih soglasnikih. Rekel sem, govori, kakor pišeš. A če bi to veljalo, potem bi vsak znal slovenščino lepo govoriti, samo da se je nauči čitati. In marsikateremu tujcu bi bilo priučenje slovenščine najlažja stvar. Temu pa ni tako. Vsaj spoznamo tujca že po prvi besedi. In kako neprijetno nam doni na ušesa čitanje strogo po črkah, to lehko zapazimo vsak dan po šolah in drugod. Slovencem sicer ni priučenje blagoglasne slovenščine tako težavno, kakor vidimo to v nekaterih drugih narodih, kajti govorila vsakega Slovenca so več ali manje prikrojena za vse glasove jednako. Treba le jedenkrat poslušati, kako se ta ali oni glasnik prav izgovarja. Vpraša se pa, kje se hočemo naučiti blagoglasnega govora, in katero podnarečje nam bodi uzor? V prvi vrsti bi morala gojiti učiteljišča ono vsem Slovencem jednako izgovarjanje. Pa se li to godi? Uzrok temu je misel, da se to že samo ob sebi

razumeva. A vsakdanja skušnja nas uči, da to ni istina. Na dalje nam manjka navlašč v to izdanih navodov. Tisto malo, kar se po jezikoslovnih knjigah v tej stvari nahaja, še ne zadostuje, ne gledé na to, da še nikakor nismo jedini, kako naj se to ali ono glasi. Vsak povzdiguje svoje narečje nad drugega; kar se zdi Kranjcu lepo, ne ugaja Štajarcu, in kar Primorec za pravi govor smatra, temu se protivi Korošec i. t. d. Vsaj se še v priglasu nismo zjediniili, če ravno nam je ta neobhodno potreben, in je brez njega ves jezik hrom in šepav, ter pravilna izreka nemogoča. Nekateri pisatelji počeli so novejši čas nekatere besede s priglasiki označevati. Tako je sicer mogoče, da pridemo do toliko potrebnega in tako željno pričakovanega priglasa. Vendar se mi zdi to početje nevarno, ker bati se je, da se nam s časom ugnezdi to zaznamovanje v vse knjige, in potem imamo jedno sitnost v pisavi več.

Pa tudi najboljši navod ne bi mogel vsakega glasu tako označiti, da bi ga že po njem mogli pravilno in ušesom ugodno izgovoriti; kajti glas se ne dá dopovedati ali opisati, ampak le primerjati. Zato je jako težavno to stvar povoljno rešiti. Glavni vir izobrazbe v blagoglasnem izgovarjanji ostaja še vedno le poslušanje lepo izgovarjajočih govornikov. Se vé, da v to ne bomo poslušali prvega govornika, katerega najdemo. Pa tu in tam se vendar le nekateri nahaja, kateri ne gleda le na vsebino svojega govora, marveč tudi na lepo obleko, v katero zavije svoj govor in katera celi govor povzdiguje, krasi. Poslušajmo torej one, kateri so znani, da lepo govoré, drugo pa se učimo iz knjig, in dosegli bodemo, česar nam je znati dolžnost. Tudi v zborovanjih naj bi se na to oziralo, naj si bode s čitanjem ali govorjenjem.

Kako naj goji učitelj blagoglasno in pravilno izgovarjanje književnega jezika pri svojih učencih že pri prvem pouku v čitanji, kakor tudi pri vsem drugem govorjenji, podati hočem nekaj črtic. (Dalje pride.)

Rudninstvo.

Učni poskusi za višje oddelke ljud. šol.*)

Izdeluje T. Grah.

(Dalje.)

III. Lom (*Bruch*.)

Če hočemo ta ali oni kamen razdrobiti, t. j. en delec od drugega ločiti, imeti moramo v roki kako orodje, ker s samo roko bi tega storiti ne mogli, ker se delci trdno ali močno eden drugega držé; z nožem ali kladivom pa to že dosežemo. Zdaj nam je opazovati lomljene strani. Pri nav. apnencu (brodniku, debeložernatem apniku) marmoru in kapniku vidimo, da odlomljene strani niso ravne in gladke, ampak neravne, rogljaste. Kako se lomi 1. 2. 3. 4. 5. kamen? N. apnik . . . se lomi neravno, rogljasto. Če pa razbijemo, ali boljše, če razkoljemo kristalovan apnenec, vidimo, da je njegov lom raven in gladek. Kakega loma je kr. apnenec? N. . . . je ravnega in gladkega loma.

*) Glej št. 6.

IV. Lesk in barva (*Glanz u. Farbe.*)

Ako pogledamo rudnino, vidimo jo, če nam jo svetloba obseva. Pri nekaterih rudik bodemo videli, da nam ene bolj žarke v oči mečejo (odsevajo), kakor pa druge. Ene bodemo radi tega imenovali leskeče, — druge temne — ali pa med obema svetlikaste, spet druge steklene. Kaj bodemo videli pri nekaterih rudah? N. — Pri tem pa zapazimo tudi barve na njih, katere so ali kovinske (katere se svetijo kakor kovine — srebrno, zlato, bakrast), svinčasto . . .) ali pa so nekovinske, ki se ne svetijo kakor kovine, n. pr. bela, siva, modra, zelena, rujava, rumena, rudeča, ali pa so brezbarvne. Kako se nam bodo ene rude kazale? N. leskeče. Kako še? N. temne ali pa svetlikaste. Kako barvo imajo rude? N. . . . kovinsko ali nekovinsko. Vsak od vas je že videl kovine ter na njih barve opazil. Povej mi, katere kovinske barve ti poznaš? N. Katere so pa nekovinske? N. Kakšnega leska je navadni apnik? N. Navadni apnik nima leska, je teman. Kako barvo ima? N. . . ima temno, sivo barvo. Je ta kovinska? N. Kakšnega leska je marmor? N. Marmor se malo leskeče. Barvo? N. Barve je dostikrat bele. Kapnik? N. Kapnik se tudi leskeče, barve je bele, rumene. . . . Kristalasti apnenec? N. Kristalasti apnenec se sveti, je steklenega leska, a barve nima ta nobene. je brezbarven, a nahajajo se tudi barvani. Ima kateri teh kamenov kovinsko barvo? N. ne! Lahko še tudi poskušamo, če se znabiti skoz kateri kamen sveti, če je kateri prozoren? Pri nav. apniku zapazimo, da luč nikjer skoz nja ne gre, je neprozoren, ravno tak je tudi debelozernati apnik in marmor.

Kakšni so ti kameni? N. — Kapnik pa že malo svetlobe skoz spušča, to se vidi posebno po robih; rekli bodemo, kapnik je po robih svetlikast. M. — Kristalovan apnenec pa spušča veliko svetlobe skozi, a popolnoma se še skoz nja ne vidi, rekli bodemo, da je prosojen. Kteri kamen je neprosojen? N. — Kteri po robih svetlikast? N. Kteri je prosojen? N.

V. Raza. (*Strich.*)

Nektere rude imajo svojo lastno barvo, druge so brez barve in zopet druge so barvane. N. apnenci, koje tukaj vidite, so deloma barvani, deloma brez barve. Apnenci svoje barve nimajo, ampak dobili so jo od drugih rud, katere tekočine izpirajo in nje barve razmakajo. Zato pa so ti kameni tako raznobarvni. Navadni apnik in brodnik ima temnosivo barvo, ima pa tudi lahko svetlosivo! So pa tudi rumeni in rujavi. Imajo apnenci svojo barvo? N. Od kod jo dobijo? N. — Kako barvo zna nav. apnik imeti? N. — Debelozernati apnik je belkast, zna pa še tudi drugo barvo imeti. Ta marmor je bel kot sneg, so pa tudi črni, rudeči, žilasti, pikčasti, rižasti, oblakasti i. t. d. Kake barve zna biti marmor? N. Kapnik je mlečnobel, so pa tudi rumeni, zeleni, rujavi. Kristalen apnenec je brezbarven, a najdejo se tudi vsake nekovinske barve od zelene do rudeče, rumene in modre. Kako barvo zna imeti kapnik, kristal, apnenec? N. Na barvo se toraj pri apnencih ni zanašati, kakor ne pri vsih barvnih rudah.

Da se prepričamo, ali je ruda svojebarvna, ali pa barvana, izve se, ako jo steržemo ali z nožem, ali pa če potegnemo po neloženi barcelonovi ploščici, na moki. Svojobarvne rude dajo moko take barve, kakoršno so v kosu imele; barvane rude pa dajo belo ali belkasto moko, naj je v kosu barvana kakor hoče. Tega se hočemo prepričati. Apnik steržem (ali potegnem z njim po plošči), kakšna je nja moka? N. je v kosu tudi tak? N. Ima ta kamen lastno barvo? N. — Zakaj ne? N. Steržem tudi druge apnence in vsi imajo enako, bolj ali manj temno, belo razo. N. — Apnenci so barvani kameni. N.

Ponava: Imajo ti kameni svojo barvo in od kod so jo dobili? N. Ti kameni svoje barve nimajo, oni so le barvani, katero so od drugih rud dobili. Kako so ti kameni barvani? N. 1. apnik je temnosiv, 3. belkast, 4. bel, 5. je rumenkast in 6. je brezbarven. Kako se spozna, če je ruda svojebarvna, ali pa če je barvana? N. To se spozna po razi, če rudo režemo ali dergnemo, je nje moka (raza) od barvnih belkasta, ona od svojebarvnih pa taka, kakoršna je v kosu. Kaki so ti kameni oziroma njih barve? N. Ti kameni so vsi barvani.

VI. Zveznost, terdoba. (*Zusammenhang, Härte.*)

Kakor vam že znano, obstoji vsak kamen iz mnogih delcev, kateri se eden drugega bolj ali manj terdno drži; to moč ali lastnost delcev imenujemo zveznost. Tesneje ko je delce zvezano z družim, težje ga je razločiti. Delci persti, ilovice i. t. d. so tako rahlo med soboj zvezani, da jih lahko že s samo roko razdrobimo; a kamenje, katerega mi tu imamo, je že bolj tesneje zvezano. Perst, ilovico imenujemo mehke, apnence pa trde rudnine. Ni pa vsak kamen enako trd in da se tega prepričamo, moramo ga z nečim poskušati. Če vzamem nož v roko, lahko vse te apnence ž njim steržem, ker je jekleno rezilo terše, kakor apnenci. Tu imam pa žebelj (železo), tudi s tem poskušam, ter vidim, da še tudi ž njim lahko te kamene drobim, ker so še mehkeji kot železo. Rekli bomo toraj, da so apniki mehkejši kot železo, ali če se številko zaznamovam, je to tretja (3) terdotna stopnja. Kako so ti kameni terdi? N. S katero številko zaznamovamo to terdobo? N.

VII. Teža (*Gewicht*).

Bolj ko so toraj delci tesno zvezani med sabo, bolj so tudi gosti. Več pa ko je delcev v enem in tistem prostoru, težji so. Ruda, katera je toraj bolj gosta in terda, je tudi bolj težka. Ko bi hotel zvedeti, kaj je težje, ilovica ali apnik, morali bi enake kose tehtati s tehtnico ali primeroma z roko. Ker pa se težko zmirom enako veliki kosi dobijo v tehtanje, primerovali jih bomo rajši z vodo. En tak kos vode, kakor je ta apnik, je ravno 2 krat ležji kot apnik, ali apnik je 2 krat težji od vode. (To se jim lahko pokaže.) Kako težki so ti kameni? N. Ti kameni so dvakrat težji od vode. Kratko rečeno: apnenci imajo skoraj težo 2. N. — Ponava. Kakor pa imajo vsi ti kameni, ktere nad tablo vidite, razno lice, sestavo in barvo, a radi tega tudi različna imena, tako so si v tvarini vsi enaki. Sostavljeni so vsi iz ene in tiste tvarine, zato imajo pa tudi vsi enake lastnosti. Če bi vse te kamene dobro raz-

belili, t. j. jih vžgali, dobili bi od vsakega živo apno, katero bi z vodo polito cvrčelo in se kadilo. No, mi jih zdaj ne gremo vžigat, da bi se tega prepričali, ali tega prepriča nas tudi ta le tekočina, žveplena kislina (hudičevo olje). (Tu povejo se tudi druge kisline, katere je v vsaki prodajalnici dobiti.) Z njo hočem malo politi vsak kamen. Kaj s'e videli? N. Zavrelo je! Kamenje šumi, ker kislina apnenec razjeda in se peni. To lastnost vidimo toraj na vsakem teh kamenov. Prepričali ste se, da imajo vsi ti kameni isto lastnost v sebi zato, ker so sestavljeni iz iste tvarine, če ravno so njih delci različne sestave in barve. Te kamene tudi z eno besedo „apnenec“ imenujemo. Kako imenujemo vse te kamene? N.

Kako še lahko spoznamo, če je kamen apnenec, ali ne? N. —

Učne slike iz zgodovine.

Spisuje Tone Brezovnik.

(Dalje.)

Kmalo po smerti zadnjega celjskega grofa so pridervili v naše kraje najhujši sovražniki, kar smo jih imeli, najkervoločnejši ljudje, kar si jih misliti moremo, Turki.

Turki so prišli iz Azije ter so si pribojevali velik del jugovzhodne Evrope s Carigradom (gerško cesarstvo l. 1453). Sedaj so postali strah in groza celi Evropi, celi kerščanski zemlji. Že po naravi so bili prederzni ljudje, pa vera, ktere so se bili po svojem proroku Mohamedu navzeli, bi bila mogla tudi manj pogumno ljudstvo vžgati. Verovali so namreč, da je človeku vsaka reč in tedaj tudi smert natanko določena, tako, da ga mora, naj bo že tu ali drugje, doseči, in da bi bil on, kdor v boji pade, v istem trenotku tudi umerl, ako bi bil prav doma v svoji hiši ostal. S takimi mislimi so toraj Turki brez vsega strahu šli v boj in navadno svoje sovražnike premagali.

Tudi jim je njih vera zapovedovala, bojevati se tako dolgo, dokler najvišjega Boga „Allah-a“ in preroka Mohameda ne spoznajo vsi narodi. „Allah in Mohamed!“ je bilo njih kričanje, kedar so šli v bitko; „Allah in Mohamed!“ se je v bitki razlegalo in trudne z novim ognjem navdajalo. Ta navdušenost je od prvega do zadnjega vso vojsko vodila, in ni se čuditi, da so si deželo za deželo hitro osvojevali in sovražnika za sovražnikom užugali. Ker so si že vse dežele do Ogerskega podjarmili, gre tedanji ogerski kralj Žiga (Sigismund) nad Turka. A sultan Bajezid ga strašno pretepe. Le malo kristijanov je ostalo živih. Turki dervijo sedaj naprej ter dospejo tudi na Štajarsko, toda ne k nam, nego nekoliko višje pri Radgoni in Ptuju (1396. l.). Ko so dovolj naropali, vse požgali, možke, ženske in deco (vkupaj 16.000 ljudij) v sužnost odgnali, vernili so se zopet domu.

Toda, ko so Turki enkrat lepo slovensko deželo spoznali, prišli so večkrat. V naše kraje so prišli prvič l. 1471. Strašno so gospodarili. Kamor so prišli, so poljščino pomandrali, hiše, vasi, terge in mesta požgali, može in

žene ali pobili, ali kot pse skupaj zvezane v sužnost odgnali, otroke ali sabo vzeli, ali pa v steno metali, da so se ubili. Hitro kakor blisk so prisli in hitro kakor blisk so zopet izginili, ko so dovolj naropali. Iz ujetih krepkih dečkov izredili so doma zavoljo svoje čudovite hrabrosti in divjega poguma znane janičarje.

Ko so Turki prva leta tako iznenadoma pridervili, našli so ljudi povsod nepripravljene ter po tem lahko morili, ropali in požigali, kar in kjer se jim je spoljubilo. A že po parkratnih napadih so Slovenci pripravili, kar se je v kratkem času dalo. Pripravili so si puške in sablje. Če tega ni bilo, so imeli vsaj debel, iz najtëršega lesa narejen tolkač ter močen, z dolgimi žebli obit p o r a t.

Več tudi niso mogli Turki nenadoma kam priti, ker so prebivalci na bližnjem hribu gromado zažgali, ko so jih zagledali, kedar so se kaki vasi bližali. To znamenje je šlo od hriba do hriba po vseh pokrajinah. Po teh gromadah se je kmalo po vsi deželi zvedelo, da Turki gredó. Take gromade so sežigali tudi pri nas. Imeni kmetov „Lukavec“ in „Žgajnar“ na hribu div. Marije pri Vojniku nastali ste najbrž v onih časih. Posebno dobro pa je v to služil grad Landek *) (Lindek) v frankolski fari. Ta grad se vidi iz ptujskega (mestnega) gradu in zopet vidimo iz Landeka v Ptuj. Tudi še do sedaj ohranjeno ime njegove okolice „Straže“ spominja nas menda na one žalostne čase. Če so prisli Turki za Dravo gor, so nam Ptujčani naznanili; a če so prihruli najpred v našo savinjsko dolino, naznanili smo mi unim, naj bodo pripravljeni ali da pridejo hitro na pomoč.

Tedaj se je ljudstvo oboroženo, kakor se je dalo, hitro zbralo. Navadno pod vodstvom vitezov so se potem vzdignili in hiteli tje, kjer je nevarnost pretila. Najboljši poveljniki Slovencev za časa turških vojsk so se skazali grofi Turjaški (Auersperg) in pa Kacijanar. Sicer so se pa včasi tudi že posamezne vasi Turkov obranile. Takrat so jeli namreč Slovenci z zidom obdajati pokopališča in druge kraje, ter te uterjene kraje „tabore“ zvali. Kedar so Turki pridervili, znosili so ljudje svoje blago in premoženje v tabore. Otroci in žene so šli v cerkev molit, možje pa so se postavili za tabor, kjer so se toliko serditejšje branili, ker ni bila le njim, nego tudi ženam in otrokom smert ali sužnost gotova, ako bi bili Turki tabor premagali. Mnogokrat je njih junaštvo sterlo mnogoštevilne turške trume ter jih zapodilo v sramoten beg.

Ko so Turki videli, da pri nas ne morejo mnogo opraviti in ko jih je slavni avstrijski vojvoda E v g e n parkratí prav dobro namlatil, so ponehali v v naše kraje prihrujevati. L. 1683 so bili zadnjikrat tukaj, v tem ko so od l. 1471 pa do 1683. bili 26krat pri nas. Od leta 1683 je njih moč tako oslabela, da niso več hodili v tuje države ropat, nego so ostali doma. Zadnjikrat je imela Avstrija s Turki resen boj v letih 1787—1790, hoteča v zvezi z Rusijo, Turke iz Evrope pregnati ter pod silnim turškim jarmom

*) Drugo berilo str. 130.

zdhajoče kristijane osvoboditi. Da-si si je naš vojevoda Lavdon pri tej mnogo slave pridobil (Beligrad), vendar vojskovanje ni imelo zaželjenega uspeha (zavoljo prerane smerti Josipa II.). Od tega časa pa do l. 1878 so Turki zopet svojevoljno čez tamkajšnje kristijane, koje so le „pse“ imenovali, gospodarili, dokler nista blagi naš cesar Franc Josip I. in Aleksander II., car ruski, kristijane rešila.

Tako so se tedaj turške vojske končale v neskončno slavo našim prededom. Dve sto let so bili napadani, nikdar varni. Brez pravega orožja, brez vaje za vojsko, so hodili v najserditejše bitke. S tolkačem in poratom, redkokedaj s topom ali puško oboroženi, so užugali mnogoštevilnejše vojske, ki so z obilnim strelivom in z mnogo konjico na bojevanje prišli. Kar jim je manjkalo orožja in vaje, to je obilno nadomestilo njih ognjeno navdušenje za svojo vero, domovino in cesarja.

Gorko zahvalo smo toraj dolžni našim preslavnim očetom za njih hrabrost in domoljubje. Oni so po svoji brezprimerni pogumnosti napravili, da niso naši kraji rop Turkov in da slovenski narod ni postal suženj Mohamedanov, da ni še stare vere in starega slovenskega jezika popustil in izginil iz domovine,

(Tu se lahko otrokom v čitanje priporočajo knjige „Jurij Kozjak,“ „Križem sveta“ i. dr. (Dalje pride.)

Slovníška obravnava v ljudski šoli.

Spisuje V. Jarc.

(Dalje.)

Pridevnik stoji v drugi stopnji, ako naznanja lastnost v veči ali manjši meri, kakor jo ima kaka druga reč. N. pr. Hlev je starši kakor hiša.

Druga stopnja se imenuje tudi primerjavna stopnja, ker se dve lastnosti med saboj primerjate.

Druga stopnja se dela iz prve, če se deblu pridevnikovemu pridene ši, ša, še; ali pa ji, ja, je.

Pri stopnjevanji se navadno rabijo besedice; kakor, ko, kot, nego, od n. pr. Brat je starši kakor sestra, ali brat je starši ko sestra, ali brat je starši kot sestra, ali brat je starši nego sestra, ali brat je starši od sestre.

157. Naslednje reči primerjajte v lastnosti „lep“ (v drugi stopnji) in rabite besedico „kakor“!

Ruta, klobuk, vert, travnik, hiša, cerkev, steza, cesta, lipa, hrast, perstan, uhan, jagnje, prašič, solnce, luna, mesto, vas. N. pr. Ruta je lepša kakor klobuk. (Potem pa ravno to nalogo izdelajte z besedico „od“. N. pr. Travnik je lepši od verta itd.

158. Prejšnjo nalogo izdelajte v dvojini in rabite besedico „nego“ in mesto „lep“ stavite „drag“ (drag ima v drugi stopnji „draži, a, e, ali pa dražji, ja, je) N. pr. Klobuka sta dražja nego ruti. Cerkvi ste draži nego hiši.

159. Sledeče stavke stavite a) v prihodnji, b) v sedanji čas!

Noč je bila daljša kakor dan. Brata sta bila pogumnejša od sester. Krave so bile ceneje ko voli. Srebro je bilo draže od bakra. Zvonika sta bila višja kot cerkvi. Teti ste bili prijaznejši kakor strica. Tigra sta bila grozovitnejša nego volkova. Vodnjaki so bili globokejši (globočeji) nego jame. Piščeta so bila manjša kakor račke. Učenke so bile mlajše nego učenci. Vojaki so bili hrabrejši ko uporniki. Pes je bil zmeraj zvestejši kot mačka. Lončarja sta bila bogatejša kakor mizarja. Lastovki ste bili urnejši od vrabčev. Konj je bil hitrejši nego vol.

160. Sledeče stavke povejte v preteklem času nikavno!

Ali je smereka šibkejša nego jelka? Ali bodo ročice tanjše kakor os? Altar je krasnejši ko znamenje. Ali je pes hujši nego lisica? Vidva sta zadovoljnija kot onedve. Ali smo mi mar srečnejši od vas? Učenjaka sta imenitnejša kot njihova dela. Gospa je blažja kot gospod. Hruške bodo zlahtnejše od jabelk. Gospodar je previdnejši kakor gospodinja. Pavi so ošabnejši kakor purani. Ali je včasi žival hvaležnejša od človeka.

161. V sledeči nalogi stavite mesto riže primerne pridevnike v drugi stopnji!

Lev je — nego volk. Suknja je — kot hlače. Kleti so — od hiš. Naša hiša ima — okna kakor vaša. Noči so — ko dnevi. Prepelice so — kakor kosi. Solnce je — kakor luna. Luna je — kakor zvezde. Muhe so — od čebel. Čebele so — kakor ose. Brezi ste — ko borovca. Cesti ste — kot stezi. Lonec je — kakor skleda. Lipa je — kot hrast.

Davorin, Milan in Šimon so vsi stari, a med vsemi je Šimon najstariši; „najstariši“ zaznamuje lastnost „star“ v največji meri. Za ženski spol bi se reklo „najstarša“, za srednji spol „najstarše“. V tretjo stopnjo stavimo pridevnik, kadar hočemo lastnost v največji ali v najmanjši meri naznaniti; ker ta preseza vse druge, se imenuje tudi presežna stopnja ali presežnik. Tretja ali presežna stopnja se dela iz druge, ako se ji „naj“ ali „nar“ predpostavi. N. pr. lepši, najlepši ali narlepši; slabši, najslabši ali narslabši.

162. Odgovarjajte na sledeča vprašanja!

Ktera je najgrozovitnejša zver? Kaj je najsladkejše? Kdaj je najdaljši dan? Ktera je najdražja kovina? Ktera je najboljša pijača? Kteri učenec je v naši šoli najpridnejši? Kteri učenec je najmanjši? Ktera domača žival je najkoristnejša?

163. Mesto riže stavite primerne pridevnike v presežni stopnji! (Potem pa izdelajte to nalogo v preteklem času!)

Janez je — med vsemi učenci. Tonika je — med vsemi učenkami. — Gradec je — mesto na Štajarskem. Majnik je — mesec v celem letu. Ali je slon — žival? Pri nas je kraljiček — ptič. Vedve ste — med vsemi plevicami.

(Opomba besedica „naj“ ali „nar“ se s pridevnikom lahko skupaj piše ali pa posebej, n. pr. najdaljša njiva ali naj daljša njiva; najboljši prijatelj ali naj boljši prijatelj.)

Tretja ali presežna stopnja se pa včasih tudi naznanja z besedicami: zeló, kaj, močno, jako, silo, silno, neznano, prav, posebno; če se pred pridevnik stavi besedica pre-, spre-, vse-; ali pa, če se pridevnik stavi dvakrat.

165. Sledečo nalogo stavite v sedanji čas!

Tergovec je bil zeló bolan. Jakob bo kaj močen. Dekli ste bili močno pridni. Gospodje so jako učeni bili. Kamen je bil silo terd. Hrasta sta bila silno debela. Mertvec je bil neznano čuden. Ribe so bile prav velike. Tvoja pisava je bila posebno lepa. Srajca je bila predraga. Mati so bili preljubeznjivi. Kdo je bil vseveden? Noč je bila temna, temna.

Nekateri pridevniki pa pri stopnjevanju ne prejemajo končnic ši, a, e; pri teh se pa naznanja druga stopnja z besedico „bolj“, tretja stopnja pa „najbolj“ (ali tudi narazen pisano „naj bolj“) in to posebno pri tistih pridevnikih, ki pomenijo kako barvo — bel, črn i. t. d., in še nekateri drugi.

165. Sledečo nalogo izdelajte v prvi stopnji!

Kavka je najbolj črna ptica. Zlato je najbolj rumena kovina. Spomladi je drevje naj bolj zeleno. Andrej in Jarnej sta bila naj bolj učena. Med vsemi drevesi je črešnja najbolj cvetoča. Med našimi ptiči je lišček najbolj pisan.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Celje. Poroka presvitlega cesarjeviča Rudolfa s presvitlo kraljičino Stefanijo 10. maja 1881 se je kakor v vseh drugih avstrijskih krajih tudi po vsem Slovenskem prav slovesno obhajala, posebno pa so se odlikovala pri tej slovesnosti mesta. Kako so drugi poslavljali Visoka zaročenca, to nam objavljajo drugi časniki, kar so pa v tem obziru celjske šole storile, naj „Popotnik“ sporočuje.

8. maja je obhajalo katol. podporno društvo priv. dekliške šole celjske okolice v dvorani „pri belem volu“ po prav mičnem in primernem načrtu to slovesnost. Preč. g. Ant. Šlander, celjski vikar, je v lepem, gladkem in ginljivem govoru lepe čednosti Visokih zaročencev tako lično naslikal, da mu je od vseh strani zaslužena hvala zadonela s preserčnim, burnim trikratnim živio-klicem presvitlima rodbinama avstrijskega cesarja in belgijskega kralja. Na to so šolske deklice prav nježno deklamovale slovesnosti primerne čertice iz življenja presvitlega cesarjeviča, vmes pa so se v lepo vbranim petji verstile šolske deklice s pevci celjske čitalnice. Vsi navzoči si bodo še dolgo ohranili prijeten spomin na to lepo slovesnost.

10. maja pa so obhajale ta slavni god vse druge celjske šole, med katerimi se je c. kr. gimnazija posebno odlikovala. Gimnazijsko poslopje je bilo zunaj in znotraj v praznični obleki, posebno okusno je bila okipčana velika dvorana, kamor se je po slovesni božji službi razun vsih profesorjev in dijakov zbralo veliko odličnega občinstva. G. ravnatelj, dr. Svoboda, je v mičnem govoru naslikal način, po katerem se je presvitli cesarjevič Rudolf izobra-

ževal in kako veselje ima do ved sploh, posebno pa do jeziko- in naravoslovja. Na to so se verstile pesmi s primernimi deklamacijami v nemškem, slovenskem in latinskem jeziku. V vseh drugih šolah, ki so bile tudi zalo okinčane, so bile enake slovesnosti z govori, deklamacijami in petjem. Učenci in učenke na šoli celjske okolice so se po končani slovesnosti v šoli pogostili, ker za namerjavani izlet vreme ni bilo ugodno.

Tako se je obhajal ta dan pri šolski mladini, koja se ga še bo v poznih letih z veseljem spominjala v ljubezni do cesarske rodbine. — Vsem onim pa, ki so se trudili za razveseljevanje šolske mladine ter k povzdigi tako lepih slovesnosti kaj pripomogli, najlepša hvala!

Iz Ptuja. Naše učiteljsko društvo je imelo letos 7. aprila svoje tretje mesečno zborovanje. Navzočih je bilo 23 udov. Predsednik naznani, da je bil 3. aprila z gospico plemenito Raab-ovo pri odhajajočem okrajnem glavarji Trautvetter-ju, ter se je od njega v imenu učiteljskega društva poslovil (odobrovanje). Gospod Arnhart je v odborovem imenu poročal o tem, katere pisanke in risanke se naj v naše šole vpeljejo. Sprejmeta se sledeča predloga: 1. V šolah Ptujkega okraja rabijo se Musil-ove pisanke. 2. Založnik naj se naprosi, da izdâ svoje zvezke tudi v slovenskem jeziku. Sklepanje o risankah se je na prihodnje zborovanje preložilo. *)

G. Vinko Kocmut govoril je potem o šolskem vertu na Graški razstavi leta 1880. Da bi se v tej stvari tudi v našem okraju kaj več storilo, predlaga govornik, naj se voli poseben odbor, ki bi imel najprej skrbeti za to, da se napravi blizu Ptuja vzorni šolski vert. Učitelji bi potem lahko vsaki mesec si ogledovali, kako delo napreduje in tudi potem svoje šolske verte po tem vzornem šolskem vertu uravnavali. Predlog se sprejme in se v ta odbor volijo: Arnhart, Cajnko, Vinko in Janko Kocmut, Krapič, plemenita Raab-ova, Robič, Šijanec, Vidovič in Žiber. Po predlogu Možinovem in Romihovem se nadalje sprejme, naj se naprosita okrajni šolski svet in okrajni zastop, da skerbijo po vsej moči za to, da se ustanovi pri vsaki šoli šolski vert. Koncem se sklene, da imamo dne 5. maja z ormuškim učiteljskim društvom skupno zborovanje pri Veliki Nedelji.

Tega zborovanja, pri katerem se je slavila poroka Njunih c. kr. Visokosti Rudolfa in Štefanije, udeležilo se je 63 oseb. Kot gostje so bili navzoči: Ljutomersko učiteljstvo, predsednik okrajnega zastopa Ormuškega in več gospode Veliko-Nedelske in Ormuške. Zborovanje veršilo se je v sobi 1. razreda; soba je bila s podobami Nj. Visokosti in z venci jako lepo okinčana, za kar gre hvala gospem Veliko-Nedelskim. G. Majcen, predsednik ormuškega učiteljskega društva, otvori zborovanje o 1/2 12 uri s prijaznim ogovorom, v katerem nazdravi ptujskemu učiteljskemu društvu in drugim gostom ter sklene z željo, naj bi nas bratovska zvez še večkrat tako zbrala, kakor danes.

Robič, predsednik ptujkega učiteljskega društva, se zahvali ormuškemu društvu za prijazen sprejem in za to, da je misel, danes skupaj zborovati,

*) Glej današnji inserat.

sprožilo. Ptujskemu učiteljskemu društvu je gotovo misel, večkrat skupno zborovati, jako mila in bode vsakokrat temu pripomagalo, kolikor mogoče.

G. Robič je govoril potem slarnostni govor. On opiše na kratko življenje cesarjevičevo, navede, kako se je vzgojeval, kaj se je moral vse učiti, kako se lahko marsikateremu učencu za uzor postavi, kako ima plemenito serce in kaj da vse od njega pričakovati imamo. Na koncu svojega govora želi srečo Visokima zaročencema ter zakliče: „Živela Rudolf in Stefanija, živela vsa cesarska rodbina!“ čemur navzoči navdušeno priterdijo; potem se zapoje cesarska pesem.

Dalje naznani govornik, da sta oba odbora poslala brzjav c. kr. namestniku sledečega zadržaja: „Učiteljski društvu Ptujskega in Ormuškega okraja, zbrani pri Veliki Nedelji v proslavo poroke Nj. c. kr. Visokosti, klčete navdušeno; „Živela Rudolf in Stefanija!“ (Živa pohvala.)

G. Košar je govoril potem o Veliki-Nedelji v domopisnem in zgodovinskem obziru. Za njegov govor, kojega tvarino je jako marljivo po vseh krajih zbiral, so mu bili vsi hvaležni ter so ga živahno pohvalili.

Zborovanje se sklene ob 1 uri ter smo se podali k skupnemu obedu v Rizmanovo gostilno, kjer se nam je jako dobro postreglo. Tukaj je najprej nazdravil g. Majcen cesarski rodbini in Visokima zaročencema; nadalje se je napivalo ministerstvu, deželnemu in okrajnemu šolskemu svetu. Po teh napitnicah verstile so se še druge, od katerih naj omenim g. V. Kocmuta na učitelje, ki so delovali in še delujejo na Veliko-Nedeljski šoli. —h.

Šmarski okraj. Precej dolgo smo imeli neprijetno vreme in hladne dneve. Kako neki to, da z vremenom začnem? Kdor kaj družega povedati ne vé, pa vreme hvali ali graja, kakor naš imenitni pesnik šaljivo poje. Pa kako bi človek vendar kaj zvedel, če se nikjer kaj posebnega ne zgodi, pa tudi ne pripoveduje? Po dopisu iz Šmarja pri Jelšah od 10. maja t. l. v 6. listu „Popotnikovem“ sem se nadjal prav živahnega gibanja v učiteljskem društvu našega okraja, zdaj se mi pa že dozdeva, da bo moja vesela nada po vodi splavala, ker se nič več zvedeti ne more, če to društvo zboruje ali ne vsak prvi četrtek v meseci od marca do avgusta. Tedaj so se sporočale zanimive reči, zakaj bi se neki druge znabiti enako ali še bolj zanimive javnosti prekrivale? V učiteljskih zborih se obravnavajo posebno reči, ki šolo zadevajo in zato bi imele tudi drugim v prid priti, kateri se zborovanja vdeležiti ne morejo, kar se pa le tedaj zgoditi zamore, če se take obravnave objavljajo, posebno ker je za to tako lepa prilika v „Popotniku“. Zanaprej bom skerbnopazil, kedaj bo naše učiteljsko društvo zopet zborovalo in kake stvari obravnavalo, da vem potem svetu poročati o njegovem živahnem gibanju in vspešnem delovanju. V našem okraju se je 10. maj k poroki presvitlega cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo povsod prav slovesno obhajal, posebno pa v Šmarji, kjer so teržani in teržanke k razveseljevanju šolske mladine toliko pripomogli, da se smemo s tako radodarnimi šolskimi prijatelji ponašati. Lepa jim hvala!

Vojnik. Kakor je iz današnjega našega inserata razvidno, dobili smo vendar enkrat že dolgo željno pričakovane Musilove zvezke (za pisanje, risanje, računanje) v slovenskem jeziku. — Ne bom teh zvezkov, ki bodo sedaj še le prav koristni za našo mladino, tukaj na dolgo in široko hvalil in priporočeval, kajti bilo bi to „vodo v Savo nositi.“ O izverstem tem blagu mora vsakdo reči „če ve kdo za boljše, naj reče le kje.“ Dovoljeno pa mi bodi spregovoriti o neki reči, koja mi je že dalje časa serce težila in o kateri je ravno pred par dnevi nek slov. list v meni popolnoma krivo zdevajočem se smislu spregovoril. Nekteri učitelji (!) terdijo namreč, da so Musilovi zvezki tako dragi, da jih tergovec ali učitelj ne more na drobno po 2 kr. (risane po 3 kr.) prodajati. — Meni se taka terditev popolnoma napačna, da, nas učiteljev nevredna zdi. Kdor pri tej kupčiji ne išče dobička in mislim, da bi ga iz ljubezni do otrok in večinoma revnih staršev nihče ne iskal), temu bo lahko zvezke po določeni ceni (pisanke po 2 kr., risanke po 3 kr.) prodajati. Na ugovor marsikterega: „Jaz ne bom zastoj imel stroškov pri nakupovanji in trud pri razprodaji!“ moram odgovoriti, da se mu stroški popolnoma povernejo z naveržekom, kterega mu tergovec dá (10 — 20%). In trud pri razprodavanji! Moj Bog, kako velik pa je ta! Če že tega dela otrokom in starišem na ljubo ne moremo brezplačno opravljati, potem, no potem — pač menda nismo z dušo in telom učitelji, nego prosti najemniki! V čast učiteljstva pa bodi rečeno, da mnogo mnogo učiteljev Musilove zvezke prodaja ne le samo po določeni ceni, ampak še oni naveržek ubogim otrokom podare in nisem še slišal, da bi bil kateri teh gospodov zavoljo tega ubožal. Čast in hvala jim za tako dejanje! Menda pri tej kupčiji nobeden obogatel ne bo, akoravno žalibog nekteri brezvestneži pisanke po 3 in risanke po 5 kr. prodajajo.

Naj omenim tukaj še peres, koja nekteri g. učitelji ali sami prodajajo ali tergovcu v svojem kraju prodajati pusté. Tu kupijo škatljico, v kateri je menda sto peres za 30 — 40 kr. Ta peresa ne prodajajo potem po 2 za 1 kr., nego vsako po krajcarji. Je li to pedagogično? — Če že izurjen pisalec ne more z ničvrednim peresom na ničvreden papir (v onih šolah nahajajo se navadno zvezki najzadnje verste) pisati, kako še le otrok, ki se naj še le pisati uč. Verh tega pa ima učenec tudi še to škodo, vsak teden novo pero pripraviti, kajti ono slabo je navadno kmalo popolnoma nerabljivo. Poznam pa učitelja, ki kupuje svojim učencem peresa, kterih navadna škatljica velja 1 gl. 40 kr. ter jih prodaja tudi le po krajcarji. „Für die Kinder ist eben das Beste erst gut genug.“ —

So razni založniki, ki slabo (ali vsaj ne dovolj dobro) blago po jako nizki ceni prodajajo ter stem učiteljstvo vabijo, da si pri njih zvezkov naročuje. Vprašam: Ima li ubogo šolsko otrok kak dobiček od tega? Ne, nobenega niti najmanjšega ne! Ono mora prodajalcu za ono slabo blago ravno toliko ali še več dati kot za kako izverstno, recimo n. pr. Musilovo. Se li to ne pravi zoper vsa pravila zdrave pedagogike in človekoljubja delati? Gospoda! Ne iščimo materijalnega dobička pri šolarjih, nego edino le materijalen in

duševen dobiček šolarjev samih. Skerbimo in delajmo na to, da dobijo otroci vedno le dobro (najboljšo) reč v roke, kajti s slabim orodjem ne more niti izurjen mojster kaj izverstnega ustvariti. Oburnimo se proč od onih, ki nam svoje blago z besedami „za tako nizko ceno, (ki pa žalibog menda edino le prodajalcu koristi) se ne dobi boljšega blaga“ priporočajo. Imejmo vedno pred očmi pregovor „za otroke je najboljša reč še le komaj dobra dovolj.“ Delajmo tedaj na to, da se po vsem Slovenskem upeljejo slovenski Musilovi zvezki ter tako dolgo rabijo, da nam kdo kaj v istini boljšega ali vsaj tako dobrega poda.

T. Brezovnik.

Kozje. Kozjansko učiteljsko društvo je imelo dne 5. maja svoje glavno zborovanje, ktereга se je udeležilo 12 uđov.

Dnevni red se je vrstil po teh le točkah. 1. Zapisnik. 2. Obravnava berilnega spisa „Troji prijatelji“ iz drugega berila (g. Zaplata). 3. Volitev novega odbora. 4. Razni predlogi.

Predsednik gosp. Schulmann pozdravi skupščino, na to omeni svečanosti, ki se bodo vsled poroke Nj. c. in k. Visokosti cesarjeviča Rudolfa z belgijsko princesinjo Štefanijo po vsem našem cesarstvu vršile, ter zakliče trikratni „Živio“ Vzvišenima zaročencema in celi habsburški hiši, čemur navzoči navdušeno priterdijo. Na njegov predlog, kateri je bil enoglasno sprejet, pošlje društvo po gosp. okr. breškem glavarju telegrafično čestitko Nj. v. prestolnemu nasledniku Rudolfu k bodoči poroki.

Potem se zapisnik zadnje seje prečita in poterdi.

Na to je sledila obravnava ber. spisa „Troji prijatelji,“ s katero so vsi navzoči prav zadovoljni bili. G. predsednik se predavatelju g. Zaplatu zahvali za njegovo podučljivo predavanje.

Za tem je sledila volitev novega odbora. Voljeni so sledeči gospodje: Schulmann — predsednik, Böheim — podpredsednik, Šket — zapisnikar, Čížek — odbornik.

Knjižničar gosp. Böheim toži o nerednem kroženju knjig iz okrajne bukvarnice in opominja navzoče na §. 6 čit. reda, po katerem se bodo v prihodnje neredni kaznovali.

G. Schulmann predlaga, naj se udje društva 3. junija t. l. v Kozjem zbero in se novemu okr. glavarju gosp. Rupniku predstavijo in ga z odličnim spoštovanjem pozdravijo. Ob enem se naj tudi prejšnjemu okr. glavarju gosp. Joseku pismeno iskrena zahvala izreče za njegovo šoli in učiteljem vedno prijazno in prijateljsko vedenje, vsled katerega nam ostane nepozabljiv. Predlog se enoglasno sprejme.

Ko se je še sklenilo, da se prihodnji zbor najmanj 8 dni pred uradno učiteljsko konferenco zopet v Kozjem snide, konča predsednik sejo o 12 1/2 uri popoldne.

S . . .

† Jurij Böheim,

nadučitelj v Podčetertku, je umerl. Skoro 50 let je vspešno deloval na ta-mošnji ljudski šoli, ter stopil pred 2 letoma v pokoj. Bil je ranjki ljudski učitelj

v pravem pomenu besede. Zato ga je pa tudi ljudstvo visoko čislalo; občine so ga imenovala častnim svojim občanom. Za zasluge pri učiteljstvu je bil odlikovan s srebrnim križcem s krono. Bodi mu zemljica lahka!

Novice in druge stvari.

(Štajarska hranilnica) je darovala 200 gld. priv. penz. zavodu za učiteljske vdove in sirote.

(Vsled ukaza vis. ministerstva za poduk) se bodo na graškem ženskem učiteljski sprejemale kandidatkinje samo vsako drugo leto in sicer pervikrat šolsk. leta 1882/3. Kar se tiče vadnice in otroških vertnaric, ostane vse pri starem. A nehajo se pripravljavni tečajji. (Vorbereitungscurs).

(Celjsko učiteljsko društvo) zborovalo bode redno dne 2. junija t. l. po sledečem načertu: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Društvena poročila. 3. Splošni razgovor o sledečem: Kateri so glavni vzroki, ako se postavno osemletno obiskovanje ljudskih šol popolnoma ne izpolnjuje in sicer gledé a) na vstop pervencev, b) na redno obiskovanje med šolskimi leti, c) na izstop iz šole? Kakšne nasledke ima skrajšano ali pa neredno obiskovanje šol za celo podučevanje? Kako bi se dalo opoviram v tej zadevi v okom priti? Podpisani odbor ne more si kaj, p. n. društvenike na velevažnost teh vprašanj posebno opozoriti, ter izjavi tu iskreno željo, da bi g. učitelji svojo izvedenost in misli o tej stvari pri društvenem razgovoru v kolikor mogoče obilnem številu razodevali. 4. Nasveti. (Opomba.) Vprašanja pod štev. 3 rešiti v zadnji seji radi velike obširnosti ni bilo mogoče, torej se bo razgovor o njem v tej seji še nadaljeval. Kako velevažno in okolščinam primerno pa je to vprašanje, kaže nam vesela prikazen, da se je pri zadnji seji dva in štirideset govornikov debate o njem vdeleževalo. Želeli bi bilo, da bi se stvar tudi v prihodnji seji tako na tanko in temeljito razpravljala, kot v zadnji seji; to pa je le mogoče, ako se p. n. društveniki zopet tako obilno društvenega shoda udeležé, ko zadnjič.

Odbor.

(Učiteljsko društvo) za okraje Brežice, Sevnica in Kozje bo dne 2. junija v šolskem poslopji v Brežicah ob $\frac{1}{2}$ 10 uri zborovalo. K obilni vdeležbi vabi vse častite ude in šolske prijatelje

odbor.

(Vabilo.) Ptujsko učiteljsko društvo ima v četrtek, dné 2. junija, svoj redni mesečni zbor. Na dnevnem redu je razgovarjanje o vprašanjih za letošnjo okrajno učiteljsko konferenco. Da pride k temu zborovanju učiteljstvo v mnogobrojnem številu, vabi uljudno

odbor.

(Vabilo) k seji ormuškega okrajnega učiteljskega društva dne 2. junija t. l. v Središči. Na dnevnem redu so vprašanja za letošnjo skupno konferenco.

Odbor.

(Javna zahvala.) Vsem preblagim prijateljem šolske mladine, gospodom in gospem v Šmarji, kateri so z blagodušnimi darovi pripomogli, da se je šolska veselica dné 10. maja t. l. tako prekrasno obnesla, izreka se s tem v imenu šolske mladine preserčna zahvala. Šolsko vodstvo v Šmarji pri Jelšah 15. maja 1881.

F r. J u r k o v i ć, nadučitelj.

Ed. Musil-ova

zaloga pisalnih, risalnih in računskih
zvezkov. Dunaj, Tuchlauben 6.

Nova izdaja Musil-ovih zvezkov sè slovenskim tekstom je z visokim c. kr. ministerijalnim odlokom dné 9. februarja 1881, št. 1395, za ljudske in meščanske šole dovoljena in priporočena.

**Imenik do sedaj izišlih Musil-ovih ilustrovanih pi-
sank s slovenskim tekstom.**

Leopold Babenberški.	Cesar Josip kot zdravnik.
Leopold V. Krepostni.	Nadvojvoda Karol pri Aspern.
Ustanovljenje koroških vojvodov.	Nadvojvoda Franc Josip in straža.
Rudolf Habsburški in duhoven.	Cesar Eranc Josip v Brigittenavu.
Friderik Krasni.	Bitka pri Visu.
Rudolf IV., ustanovnik.	Cesarjevič Rudolf in Dr. Brehm.
Friderik s praznim žepom.	Jeames Watt.
Cesar Maks na Martinovi steni.	Majak.
Zrini-jeva junaška smert.	Avstrijska poslatev v severni tečaj.
Princ Evgen pri Belemgradu.	Severin in Odoaker.
Cesar Josip pri plugu.	Karol Veliki v šoli.

**Musil-ova nova izdaja risank sè pridanimi risar-
skimi predlogami.**

Cena Musil-ovih pisank in risank. *)

Pisanke, navadni format à 8 listov po 100 kosov gl.	1.50	} 2 kr.	
" veliki " " 12 " " 100 " " 3.—			} 4 "
Risanke, 19—24 ctm. " 8 " " 100 " " 2.—			

**Izgleodne zbirke pošljemo na željo brezplačno in
franko.**

*) Musil-ove pisanke za računanje so po cení enako pisankam navadnega formata.
Ured.